

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะดังสาระสำคัญต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มทดลอง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการ

5. การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. กระบวนการวิจัยและพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของ
สหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร การวิจัยครั้งนี้หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็น
สหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรคือ สหกรณ์การเกษตร ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด จำนวน 1,441 สหกรณ์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนสหกรณ์การเกษตรแยกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนสหกรณ์การเกษตร
1	กาฬสินธุ์	76
2	ขอนแก่น	117
3	ชัยภูมิ	70
4	นครพนม	56
5	นครราชสีมา	105
6	บุรีรัมย์	97
7	มหาสารคาม	104
8	มุกดาหาร	32
9	ยโสธร	56
10	ร้อยเอ็ด	82
11	เลย	78
12	ศรีสะเกษ	65
13	สกลนคร	65
14	สุรินทร์	93
15	หนองคาย	96
16	หนองบัวลำภู	30
17	อำนาจเจริญ	35

ที่	จังหวัด	จำนวนสหกรณ์การเกษตร
15	หนองคาย	96
16	หนองบัวลำภู	30
17	อำนาจเจริญ	35
18	อุดรธานี	72
19	อุบลราชธานี	112
	19	1,441

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 19 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากสหกรณ์การเกษตรทั้ง 19 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นได้ ในที่นี้จะกำหนดไว้ที่ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,441}{1 + 1,441(0.05)^2} \\ &= 313 \end{aligned}$$

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบกำหนดระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่ง

เป็นการ

สุ่มตัวอย่าง โดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ เรียกว่าระดับชั้น หรือชั้นภูมิแล้วสุ่มตัวอย่างจากทุกระดับชั้น จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เอาหน่วยตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มทุกระดับชั้น ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดตามตัวอย่างในแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างแยกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนสหกรณ์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	กาฬสินธุ์	76	16
2	ขอนแก่น	117	25
3	ชัยภูมิ	70	15
4	นครพนม	56	12
5	นครราชสีมา	105	23
6	บุรีรัมย์	97	21
7	มหาสารคาม	104	23
8	มุกดาหาร	32	7
9	ยโสธร	56	12
10	ร้อยเอ็ด	82	18
11	เลย	78	17
12	ศรีสะเกษ	65	14
13	สกลนคร	65	14
14	สุรินทร์	93	20
15	หนองคาย	96	21
16	หนองบัวลำภู	30	7
17	อำนาจเจริญ	35	8
18	อุดรธานี	72	16
19	อุบลราชธานี	112	24
	รวม	1,441	313

โดยสหกรณ์การเกษตรทั้ง 19 จังหวัดโดยใช้ ประธานกรรมการ ผู้จัดการ และ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในการให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ในรูปขององค์กร

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านการสื่อสาร

2.1.2 ปัจจัยด้านการเรียนรู้

2.1.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

2.1.5 ปัจจัยด้านผู้นำ

2.2 ตัวแปรคั่นกลาง เป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล ได้แก่

2.2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

2.2.2 ปัจจัยด้านความผูกพันองค์กร

2.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสังเคราะห์จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจความหมายของตัวแปรให้ตรงตามทฤษฎีคั่นคว่ำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้จากงานวิจัยที่เคยศึกษาตัวแปรเหล่านี้มาก่อน ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับปัจจัยที่นำมาศึกษาจำนวน 80 ข้อ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการสื่อสาร	จำนวน 10 ข้อ
2. ปัจจัยด้านการเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	จำนวน 10 ข้อ
4. ปัจจัยด้านผู้นำ	จำนวน 10 ข้อ
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	จำนวน 10 ข้อ
6. ปัจจัยด้านความผูกพันองค์กร	จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย การพึ่งตนเองได้จำนวน 5 ข้อ การมีศักยภาพจำนวน 5 ข้อ การมีเครือข่าย 5 ข้อ การมีมาตรฐานสหกรณ์ 5 ข้อ

3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรทั้งหมดในงานวิจัยมีดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจความหมายของตัวแปรให้ตรงตามทฤษฎี

3.2.2 ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้จากงานวิจัยที่เคยศึกษาตัวแปรเหล่านี้มาก่อน เพื่อทำความเข้าใจและเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละแบบวัด รวมทั้งประเมินความเหมาะสมทั้งข้อความและมาตรวัดของแต่ละแบบวัด

3.2.3 สร้างแบบวัดตัวแปรทั้งหมด โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า (Rating scale)

3.2.4 เครื่องมือวัดทุกฉบับได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) รวมทั้งความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อความเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำมาศึกษาทั้ง 6 ปัจจัยนั้น เป็นข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.2.4.1 ผศ.ดร. ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ วุฒิศึกษา Ph.D. (Higher Education Southern Methodology) อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.2.4.2 ผศ.ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ วุฒิศึกษา Ph.D.(Quantitative and Statistical Methodology) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.2.4.2 รศ. จุฑาทิพย์ ภัทรวาท วุฒิศึกษา M.A.(Coop-Econ)ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.50 ถ้ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือเป็นข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 – 1 ถือว่าผ่านเกณฑ์

3.2.6 นำแบบวัดที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ 10 สหกรณ์การเกษตร ประชากรกลุ่มเป้าหมาย 30 คน ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด สหกรณ์การเกษตรปทุมรัตน์ จำกัด สหกรณ์จตุรพักตรพิมาน จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จำกัด สหกรณ์การเกษตรโพธิ์ชัย จำกัด สหกรณ์การเกษตรหนองพอก จำกัด สหกรณ์การเกษตรพนมไพร จำกัด สหกรณ์การเกษตรโพนทอง จำกัด สหกรณ์การเกษตรโพนทราย จำกัด และสหกรณ์การเกษตรอาจสามารถ จำกัด

3.2.7 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าดังต่อไปนี้

3.2.7.1 ด้านการเรียนรู้ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .251-.604

3.2.7.2 ด้านการสื่อสาร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .250-.647

3.2.7.3 ด้านผู้นำ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .272-.745

3.2.7.4 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .395-.645

3.2.7.5 ด้านบริหารจัดการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .381-.853

3.2.7.6 ด้านความผูกพันต่อองค์กร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .378-

.812

3.2.7.7 ด้านความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .252-.846

3.2.8 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.9694 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปเป็นแบบสอบถามได้ และเมื่อแยกเป็นรายด้าน ค่าความเชื่อมั่นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.8.1 ด้านการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ .8096

3.2.8.2 ด้านการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ .7259

- 3.2.8.3 ด้านผู้นำ มีค่าเท่ากับ .8736
 3.2.8.4 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเท่ากับ .7654
 3.2.8.5 ด้านบริหารจัดการ มีค่าเท่ากับ .8971
 3.2.8.6 ด้านความผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ .9110
 3.2.8.7 ด้านความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ค่าเท่ากับ .9102

3.2.9 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาจน
 ได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บ
 รวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เสนอไปยัง
 ประธานกลุ่มเครือข่ายสหกรณ์การเกษตรเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความ
 ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประธานกรรมการ ผู้จัดการ และสมาชิกสหกรณ์
 การเกษตร

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง และทางไปรษณีย์

4.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาที่มีการอบรมสัมมนา ประธานกรรมการ ผู้จัดการ
 และสมาชิกสหกรณ์ของแต่ละจังหวัด โดยใช้แบบสอบถามและการอธิบายประกอบเพื่อให้
 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในการให้ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2
 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มี
 อิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป
 สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 และการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.51-5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

- 3.51-4.50 อยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) หรือการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) (Joreskog, Karl G. & Sorbom. 1998 : 70) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significients .05)

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดังต่อไปนี้

1. นายวินัย กสิรักษ์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
2. นางศิริพร กลั่นกล้า	ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจข้าว
3. นางบริสุทธิ์ เปรมประพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมสหกรณ์
4. นายเชิดชัย พรหมแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจสหกรณ์
5. นางสาวประนอม จันทร์ใหม่	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการพิเศษ
6. นายพิเชษฐ วิริยะพาหะ	สหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา
7. นางสาวอัจฉรา เอื้ออนุกุลพงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบและพัฒนา
8. นางสาวจิรทรัพย์ ปลอดกระโทก	ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์
9. นางนฤมล พนาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
10. นางสุกษาคา เจียรน้อย	ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีบัญชีสหกรณ์ที่ 1

11. นายมงคล จันทร์ส่อง	หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์อุบลราชธานี
12. นางสาวอัญมณี ธิรสฤทธิ์	หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์ร้อยเอ็ด
13. นางบุญเกิด ภานนท์	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเกษตร
วิสัย จำกัด
14. นางพิมพ์สุจี ลาวัลย์	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน
สุวรรณภูมิสี จำกัด
15. นายวิฑูร ธรรมเดชากุล	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกระสัง จำกัด
16. นางสาวสิววรรณ อินทะชัย	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร
จตุรพักตรพิมาน จำกัด
17. นาวรุ่งอรุณ เขาวกรกุล	ผู้จัดการจัดการชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
บุรีรัมย์ จำกัด
18. นางทิพวรรณ พันทองคำ	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรหนองพอก
จำกัด
19. นายสมพงษ์ ศรีอักษรชาติ	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเมืองสรวง
จำกัด
20. นางธวัน ช่างเสนา	ผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร
ปทุมรัตน์ จำกัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 คือ แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มาสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านสหกรณ์ นักวิชาการสหกรณ์ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสหกรณ์จำนวน 20 คน ได้ร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของ สหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการสหกรณ์ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 คน โดยการใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และการร่วมระดมสมอง (Brain Storming) เพื่อวิพากษ์และเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเก็บรวบรวมในระยะที่ 2 นี้ใช้ทั้งการจดบันทึก และการถ่ายภาพวีดิทัศน์ และการบันทึกเสียง เพื่อทำการสังเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบของการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2 นี้ ได้สรุปการวิเคราะห์ข้อวิพากษ์ ข้อวิจารณ์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ จากการประชุมระดมสมอง เพื่อนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการระดมสมองระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการสหกรณ์ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อวิพากษ์ข้อวิจารณ์และการเสนอแนะ มาปรับปรุงเพื่อใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินรูปแบบก่อนนำไปใช้

3.3 นำรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ที่ได้ปรับปรุงแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบเลือกกิจกรรม ด้วยการให้คะแนนความเหมาะสม 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง(5) เห็นด้วย(4) ไม่แน่ใจ(3) ไม่เห็นด้วย(2) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง(1) และเลือกรูปแบบกิจกรรมที่มีค่าคะแนนความเห็นชอบตั้งแต่ 3.66-4.33 และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายเชิดชัย พรหมแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจสหกรณ์
2) นางสาวจิรทรัพย์ ปลอดกระโทก	ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์
3) นางสาวอัญมณี ธิรสฤทธิ์	หัวหน้าสำนักงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ร้อยเอ็ด

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองในการวิจัยระยะที่ 3 คือ สหกรณ์การเกษตรจำนวน 5 สหกรณ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยมีความสะดวกในการลงพื้นที่ และมีความพร้อมทั้งมีความเต็มใจในการทดลองการใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวัดความเข้มแข็งทั้งก่อนและหลังการทดลอง

3.2 ผลการปฏิบัติงานจริง

4. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้จำนวน 5 สหกรณ์การเกษตร ใช้การเก็บข้อมูลก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้เวลาดทดลอง 5 เดือน แล้วนำผลการทดลองมาสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

O_1 x O_2
 เมื่อ O_1 แทน การทดสอบก่อนทดลอง
 x แทน การทำการทดลอง
 O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 เลือกกลุ่มทดลองในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรจำนวน 5 สหกรณ์ ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรเมยวดี จำกัด สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองสรวง จำกัด สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิสี จำกัด และสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิห้า จำกัด

4.2 ใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับกลุ่มทดลองทั้ง Pretest และ Posttest

4.3 เก็บข้อมูลก่อนทดลองกับกลุ่มทดลอง เป็น Pretest

4.4 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองโดยใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.5 เก็บข้อมูลหลังการทดลองกับกลุ่มทดลอง เป็น Posttest

4.6 นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผลการดำเนินการ

5. การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นการประเมินผลหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร เป็นการวิจัยในระยะที่ 3 ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้กับ 1) สหกรณ์การเกษตรเมยวดี จำกัด 2) สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด 3) สหกรณ์การเกษตรเมืองสรวง จำกัด 4) สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิสี จำกัด 5) สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิห้า จำกัด ใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นนำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ก่อนการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ ด้วย สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

6. กระบวนการวิจัยรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยระยะที่ 1

ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านการสื่อสาร 2. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ 3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

4. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2. ปัจจัยด้านความผูกพันองค์กร

ตัวแปรตาม คือ ความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด โดย
ใช้ สหกรณ์การเกษตรจำนวน 313 สหกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์สมการเชิง

โครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) หรือการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง (Path

Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) (Joreskog, Karl G. & Sorbom. 1998 : 70) และ

สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่

เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(Level of Significent 0.05)

การวิจัยระยะที่ 2

การสร้างรูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการสหกรณ์ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา
สหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นำผลวิจัยจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาความ
เข้มแข็ง ของสหกรณ์การเกษตร เพื่อใช้เป็นร่างในการพัฒนา

การรวบรวมข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus
Groups) และการร่วมระดมสมอง (Brain Storming)

การวิจัยระยะที่ 3

การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ 1) สหกรณ์การเกษตรเมยวดี จำกัด 2) สหกรณ์การเกษตรสุวรรณ
ภูมิ จำกัด 3) สหกรณ์การเกษตรเมืองสรวง จำกัด 4) สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิ
สี จำกัด

5) สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสุวรรณภูมิห้า จำกัด

การรวบรวมข้อมูล การวิจัยระยะที่ 3 ใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในระยะเวลาที่ 2 ทดลองใช้
กับกลุ่ม

ทดลองประมาณ 3 เดือน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ กับกลุ่มทดลองทั้ง Pretest และ Posttest ซึ่งการเก็บข้อมูลในระยะที่ 3 มี
ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองก่อนทดลอง Pretest

ระยะที่ 2 ขณะทดลอง การรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ระยะที่ 3 หลังทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองหลังทดลอง Posttest แล้วเปรียบเทียบ
ความแตกต่าง ก่อนการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ ด้วย สถิติ Wilcoxon Signed Rank

Test

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
สรุปผลการวิจัย

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ